

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92

23a Etapa : GARRAF – CAN LLUÇÀ – CAMPDÀSENS – VALLCARCA
ERMITA DE LA TRINITAT – SITGES

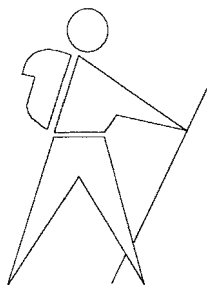
8 de gener de 2006

HORARI PREVIST

Concentració a l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7:30	h
Sortida de Vilanova amb tren.	7:40	h
Arribada a Garraf amb tren.	7:52	h
Garraf. Inici de l'excursió.	8:00	h
Can Lluçà. Reagrupament.	8:50	h
	9:05	h
Arribada a Campdàsens. (Inici de la plana de Campdàsens)	9:20	h
Reagrupament (15 min) i travessia per la plana de Campdàsens (15 min)		
Sortida de Ca l'Amell. (Final de la plana de Campdàsens)	9:50	h
Ermita de la Trinitat. Reagrupament	11:00	h
	11:20	h
Bifurcació al peu del Puig de Sant Isidre. Reagrupament.	11:45	h
Des d'aquest punt es pot pujar optativament fins a la Creu de Sant Isidre.	11:50	h
Per a la pujada a la Creu (i baixada) s'ha de comptar amb un mínim de 30 minuts		
Sitges; la Punta. Final de l'etapa.	12:50	h

Notes.-

- ** El desplaçament de Vilanova a Garraf el farem amb tren i la tornada des de Sitges també. El preu del bitllet senzill per anar a Garraf (dues zones) és de 1,25 euro i el de tornada des de Sitges (una zona) de 1,15 euro. Es poden agafar bonotrens de deu viatges (que es poden compartir) al preu de 6,00 euro el d'una zona i 8,30 euro el de dues zones.
L'organització **NO s'encarregarà** de la compra dels bitllets de tren; esperem que cadascú s'autoorganitzi (tingueu en compte que cal un cert temps per adquirir els bitllets. Els bitllets individuals s'han d'adquirir el mateix dia però els bonotrens es poden comprar amb anterioritat.
- ** Esmorzarem a Can Lluçà.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecteu els reagrupaments i **vigileu que hi sigui tothom**.
- ** Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, **no correu ni aneu massa LENTS !!**
- ** **Atenció:** La Secció de Senders disposa d'un telèfon mòbil (680102567). Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge **utilitzeu només** aquest telèfon. (Els dissabtes de 14h a 16h i el diumenge a partir de mitja hora abans de l'hora prevista per a la sortida).

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92

23a Etapa : GARRAF – CAN LLUÇÀ – CAMPDÀSENS – VALLCARCA

ERMITA DE LA TRINITAT – SITGES

8 de gener de 2006

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

Aquesta etapa anirà resseguint la part costanera del massís i parc natural del Garraf, si bé entre Garraf i Vallcarca, s'endinsa terra endins tot pujant fins arribar a Can Lluçà i l'altiplà de Campdàsens, veritable oasi enmig del mar de roca. Aquest tram coincideix amb la primera part de la Marxa d'Orientació de l'AE Talaia de l'any 2002. Més endavant, baixarem fins a Vallcarca i ens tornarem a enfilar per arribar a l'ermita de la Trinitat, un indret on es concentra una bona dosi de l'esperit mediterrani.

Malauradament, el bonic camí carener que portava des l'ermita de la Trinitat fins al puig de Sant Isidre, travessant una de les zones més ben conservades del massís, recentment fou destrossat i reconvertit en una abominable pista per ordre d'un incompetent buròcrata. Suposem que aquesta acció és una manera de posar en pràctica la recepta bushoniana per acabar amb els incendis forestals: tallar quants més arbres millor.

Abans de fer el descens vers la plana de Sitges, hi ha la possibilitat de pujar al cim del puig d'en Boronet on s'aixeca la creu de Sant Isidre que enguany ha fet el 50 aniversari. L'arribada a Sitges es fa per la urbanització Aiguadolç i la platja de Sant Sebastià.

Horari Parcial	Horari Total	Distància (km)
0:00	0:00	0,000

Garraf (20 m).- Pont de la carretera C-246 sobre el Torrent de Garraf. El nucli de la població de Garraf i la seva estació de tren són molt propers. Es continua per la carretera en direcció a Sitges, sud.

0:02	0:02	0,100
------	------	-------

Bifurcació.- Es deixa la carretera i s'agafa a la dreta l'avinguda del Castell de Garraf, que entra en una urbanització. Es passa la plaça de Garraf Parc i es continua per la mateixa avinguda fins que s'acaba l'asfalt.

0:03	0:05	0,330
------	------	-------

Final del carrer.- Es pren un camí carreter a l'esquerra, en forta pujada, que passa sota el pont de l'auto-pista.

0:09	0:14	0,911
------	------	-------

El Castellet (80 m).- Es passa per l'esquerra de les seves runes. El camí carreter es converteix en camí de ferradura i entra en el Parc Natural del Garraf. Dins d'aquest Parc, el GR-92 també es denomina "Camí de

les Costes". El camí que es va seguint, en direcció a Can Lluçà, és molt ben traçat i molt ben construït, amb parets de pedra seca que li donen solidesa. Es deixen alguns trencalls menors a ambdós costats.

0:35   0:49   3,157

Can Lluçà (300 m).- La masia i la seva pista d'accés es deixen a la dreta. Es va a l'esquerra, en dos minuts s'arriba en un coll. Dins el paisatge dur del Garraf han aparegut uns fèrtils camps de conreu. Contrasta aquest paisatge amb el de la pujada des de Garraf fins aquest punt.

0:10   0:59   4,040

Campdàsens (230 m).- Es deixen les cases a la dreta i es continua per la mateixa pista al recte, tot deixant una altra pista a l'esquerra.

0:03   1:02   4,261

Casa Nova o Can Fontanilles (225 m).- És una masia que es deixa a la dreta.

0:07   1:09   4,682

Can Robert (205 m).- Una altra masia queda a l'esquerra.

0:05   1:14   5,116

Ca l'Amell (185 m).- Masia amb torre de defensa i una bassa. Al cap de dos minuts es troba una cadena a l'esquerra, se segueix per la pista, primer de terra i després asfaltada. A les envistes de les instal·lacions de Vallcarca, s'inicia el descens cap a elles.

0:21   1:35   6,902

Autopista A-16.- Es creua per un túnel.

0:02   1:37   7,022

Bifurcació.- Es troba una gran pista que a la dreta porta a una pedrera. Es va per ella a l'esquerra cap a Vallcarca.

0:07   1:44   7,492

Autopista A-16.- Es passa per sota de l'autopista per mitjà del viaducte de Vallcarca.

0:08   1:52   8,219

Fabrica de ciment.- Es deixa a l'esquerra, juntament amb la carretera asfaltada, i es va amunt per una pista cap a la dreta (oest).

0:06   1:58   8,633

Antics habitatges de **Vallcarca (40 m).**- A l'alçada de les cases es gira a l'esquerra (sud) i es passa pel seu davant, en direcció al mar. Dos minuts més tard, la pista es converteix en un corriol que comença a pujar al costat de dos dipòsits antics d'aigua que serveixen de referència. Després de passar un petit mur de ciment el camí puja fort fent ziga-zagues.

0:20   2:18   9,905

Ermita de la Trinitat (180 m).- A l'esquerra hi ha un mirador des del qual es veu el mar entre els pins. És un lloc molt en sintonia amb l'esperit del GR 92 Mediterrani. Es pugen les escales a la dreta per anar

al darrera de l'ermita. Per continuar el GR es va al recte en direcció nord-oest, d'esquena al mar, tot deixant l'ermita i les cases a l'esquerra. Un minut més tard es troba la pista asfaltada que puja de la carretera C-246, que se segueix cap a la dreta de pujada.

0:05   2:23   10,105

Final de la pujada.- Una tanca on hi ha una antena de telèfon marca el final de la pista. Cal seguir recte per un camí que entra en un bosc, tot caminant sempre prop de la frondosa carena.

0:10   2:33   10,812

Penya del Llamp (245 m).- Hi ha l'estructura d'una creu de ferro, es va planejant.

0:08   2:41   11,092

Bifurcació (237 m).- Al peu del puig de Sant Isidre. Se segueix per l'esquerra de l'esmentat puig cap a Sitges per la Urbanització Llevantina; es baixa primer suau i després una mica més fort. De seguir recte es podria anar a Sitges pel Puig d'en Boronet (Creu de Sant Isidre) o pel camí de les Basses.

0:07   2:48   11,640

Collet (185 m).- Entre el puig de Sant Isidre i el puig de Sant Antoni. Se segueix en direcció sud-oest sempre a prop de la carena. Es va ampliant la vista sobre Sitges i la costa en direcció sud.

0:03   2:51   11,861

Puig de Sant Antoni (207 m).- Es comença a davallar.

0:05   2:56   12,201

Dipòsit d'aigua.- Queda a la dreta, se segueix baixant per les restes d'una antiga conducció d'aigua en desús.

0:05   3:01   12,621

Mirador de la Urbanització Llevantina.- Es continua davallant per l'avinguda de la Trinitat, asfaltada i amb molt bones vistes.

0:09   3:10   13,349

Escales.- Surten a la dreta del carrer, en el primer revolt molt pronunciat a l'esquerra.

0:02   3:12   13,477

Fi de les escales (70 m).- Són 170 graons; se segueix el carrer Roc Florit per l'esquerra. Aviat es pren el carrer Corral d'en Falç a la dreta, es deixa un carrer a la dreta i es tomba a l'esquerra deixant a la dreta l'avinguda Quint Mar.

0:05   3:17   13,885

Plaça rodona.- Se segueix a la dreta per l'avinguda de les Corts d'Aragó.

0:02   3:19   14,005

Carretera C-246 (Barcelona-Valls)(22 m).- Cal creuar-la amb compte i seguir recte en direcció a urbanització Aiguadolç.

0:03   3:22   14,155

Ferrocarril (Barcelona - Sant Vicenç de Calders).- Es creua per sobre per un pont i s'entra a la Urbanització d'Aiguadolç, al davant hi ha l'Hotel Gran Sitges; se segueix a la dreta en direcció al centre de la població de Sitges pel carrer Emerencià Roig i Raventós.

0:04   3:26   14,400

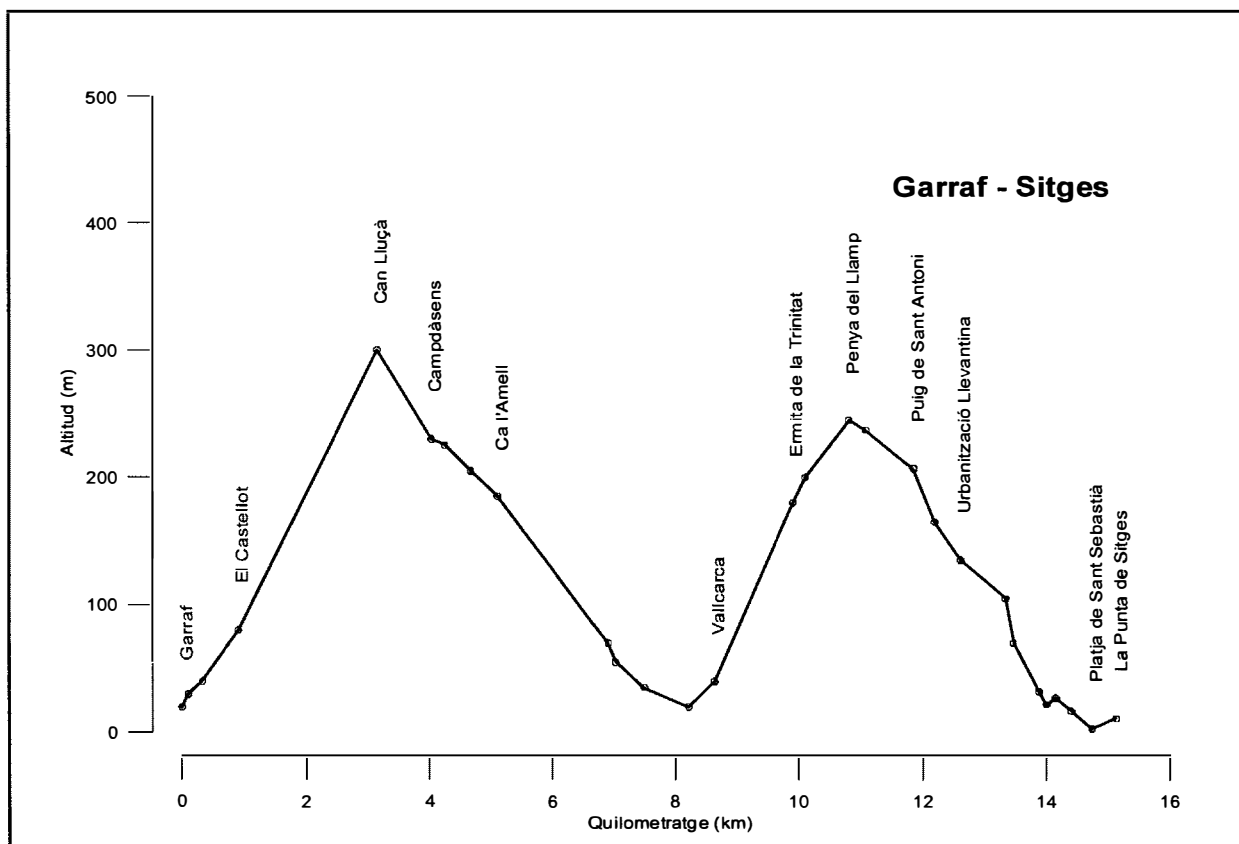
Cementiri Municipal.- Queda a l'esquerra. Es continua per l'avinguda Balmins.

0:04   3:30   14,739

Platja de Sant Sebastià.- Està pràcticament dins la vila, es continua pel carrer Fonollar i el Racó de la Calma. En aquest punt està previst que comenci el GR-5.

0:06   3:36   15,139

Sitges (11 m).- Baluard de Sitges. Plaça de l'Església Parroquial, construïda sobre un esperó rocós. Al davant es veu tot el passeig de la Ribera i Marítim.

EXTRACTE DEL RELAT COMPLEMENTARI DE LA XLIV MARXA D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ (Vicenç Carbonell Virella) (17 de març de 2002)

Garraf

Aquest poble del municipi sitgetà ha donat nom al massís calcari conegut arreu pels seus avencs i les seves coves, com també per les costes acinglerades i de difícil transitar. D'un temps ençà, no fa pas molts anys, donà denominació a una divisió administrativa aprovada ja l'any 1936 que, finalment, ha esdevingut comarca de la part marítima del Penedès (1987), ja que la comarca del Garraf és un tros del que havia estat sempre el Penedès. L'indret de Garraf té els seus orígens en una antiga quadra –districte especial (o enclau) dins el terme d'un castell termenat-, que va néixer al segle XII, en assignar el rei una part de la quadra de Campdàsens a l'enigmàtic monestir de Sant Vicenç, del qual hem dit que parlarem més endavant.

El nom de Garraf –segurament de provenença aràbiga- té més d'una interpretació. Per a uns vol dir “sínia” o “abundant en aigües”, però per a d'altres podria ésser d'origen prehistòric, procedent de l'arrel “carra”, i celta “garra” (‘terrenys roquers’), que en el nostre cas equivaldria a dir “amuntegament pedregós”. El professor Coromines era del parer que hi ha una etimologia aràbiga satisfactòria (“Onomasticon”, IV, 321), ja que ‘Garraf’ és un nom de persona tant entre beduïns del Nedja com entre els algerians, que també es troba entre els moros d'Espanya al segle XIV, amb el significat de “poar”, “treure aigua”, “agafar fort”, que en castellà ha donat “garra” i en català “grapa”. Coromines descarta que vingui de l'aigua dels torrents del massís garrafenc, sempre secs. Tal vegada desconeixia l'existència del cabalós riuet subterrani de la Falconera (86.000 m³ diaris), aigua permanent que podria concedir veracitat als raonaments hidronímics. Una tercera versió menys erudita és del parer que Garraf ve de l'àrab “al-hàrf” amb el significat de “coster, altura”.

Elucubracions a part, el cert és que el nom apareix relativament aviat, l'any 1011, en una confirmació comtal d'unes possessions de Sant Cugat del Vallès al terme d'Eramprunyà, terres que per la part de ponent afrontaven amb “ipso Garrafo vel in ipsa edera” (l'heura). A la darrerria del segle XII el domini senyorial de Castelldefels arribava “ad Garraf”, mentre que el novell monestir de Sant Vicenç de Campdàsens o de Pedrabona –així denominat entre 1163 i 1184 – l'any 1195 ja era conegut per “de Garrapho”, nom que conservà fins a la seva extinció, amb algun aclariment: “monestir de Garraf àlies de Perabona” (1390).

La torre de Garraf

Era una de les defenses costaneres de la quadra del mateix nom. De planta rodona i parament gòtic, es troba documentada l'any 1550 com “una casa en mig de las costas ab torra fort”, lloc que servia per menjar i allotjar-se els viatgers (“Joan Guimerà. abitant en lo Ostal de Garraff” (1553); de refugi de malfactors (“Bartomeu Guimerà, hostaler de la Torra de Garraf, degollat” (1560), i d'objectiu dels pirates algerians (“Isabel Carbó donzella raptada amb els seus pares en la torre de Garraf i captiva a Alger “ (1586)).

Després de la desamortització del segle XIX, la casa fortificada de Garraf fou subhastada i restaurada per ordre del vescomte de Güell (1888), treball encarregat a l'arquitecte Berenguer, deixeble de Gaudí, i s'hi afegiren altres cossos d'edifici –el celler modernista-. A la “Colònia Güell” queden restes de l'antiga casa de la Pia Almoïna de quan van comprar la jurisdicció de la quadra de Garraf l'any 1394.

Castell de Garraf

La sortida la teníem entre la plaça de Garraf Park i l'avinguda del Castell, en un sector urbanitzat que sorgí en la part de muntanya de la carretera comarcal. L'avinguda ens ha portat fins a sota mateix de l'autopista, davant d'una cadena que barra el pas als cotxes. Trampejant l'obstacle, un camí encimentat i pujador ens ha dirigit fins a tocar el castell, més conegut per “Castellet”, una fortificació situada al cim d'un turó damunt del torrent de Garraf, d'on es pot observar el paisatge que hi ha des de l'interior del fondal fins al mar. De fet, sembla més una casa forta que no pas un castell, però no cal confondre'l amb el misteriós monestir que estudiarem després. La datació podria ésser del segle XII o del XIII, i les úniques

ques troballes són de ceràmica i fragments de molins manuals. Com a castell, la seva datació és relativament tardana, concretament de l'any 1354 –podria ser anterior-, i ja era propietat del prior de Sant Vicenç, monestir que existia des del 1163. Després, el castell és citat en els fogotjaments del segle XIV. A partir de l'any 1382 es documenta la quadra, mentre l'hostatge del prior i part de l'església de Sant Vicenç eren ja destruïts. El 1385 el domini reial va passar a Fortià, castlà de Sitges. L'existència del castell es troba fins a l'any 1413. Així, el 1390 foren signats uns pactes entre el prior i el senyor d'Eramprunyà per delimitar les pastures i la collita de palmes i bargallons (nom penedesenc del margalló), citant el terme del castell de Garraf. L'any següent, el prior establí terres i corrals situats al castell de Garraf, a les Comes "avall de la casa d'ells". El 1394 el rei venia a l'Almoina la jurisdicció del castell i terme de Garraf (sense fer cap referència del monestir) i el 1413 el prior cedí la quadra a l'Almoina en una permuta de béns, en la qual el prior donà el castell i l'Almoina li assignà una pensió.

Veritable castell termenat, era prop del mar, en lloc solitari, erm i infructuós, exposat a les incursions dels sarraïns, totalment arruïnada i destruïda. De tota manera, els compradors entraren pel portal de la fortalesa del castell i posaren penons de l'Almoina al cim del castell amb la intenció d'invertir en l'obra del mur, sense fer menció del monestir, el patronat del qual fou cedit l'any 1413 pels comtes a Santa Anna. Des d'aleshores només es cita la casa de Garraf, la torre, l'hostal, i no es parla més del castell i sí, en canvi, del monestir (1590), situat en un punt que no coincideix amb l'actual "Castellet" o castell de Garraf.

Travessada la clariana assentada a ponent del fortí, arrenca el camí de can Lluçà, antigament ample i ara estret i desfigurada, a estones costerut, amb bones vistes de la pedrera de la fàbrica de ciment de Montcada. És l'actual GR-92 "Camí de les Costes". Hi ha trams del vell itinerari que resolen amb marges verticals els difícils passos de les raconades. El camí carreter fou molt ben construït, però les carceres garrafenques el van ocupar en un lent procés d'extinció. En alguna ocasió es fa dreuera per evitar les zigues-zagues més planeres. Tot pujant pel solei les respectables parets finalitzen en una fondalada que podia haver albergat el monestir, ja que fins ací el camí originari era ample i a partir d'ara és un corriol enfiladís. A més, el fondal de l'esquerra és ple de feixes emmargetades, en altre temps conreades. Més amunt, la font de la Mata –l'única en aquest camí– subministra aigua a can Lluçà i els seus horts. Des de la deu fins a davant la casa són conreus d'aquesta masoveria, avui dia dedicada a la restauració.

Can Lluçà

Per tradició –i com afirma algú-, can Lluçà és un dels possibles emplaçaments del monestir. Aquesta masia, situada dalt d'un turonet que hi ha a tramuntana de l'Era del Prior, és camí de pas entre Garraf i Vallgrassa. Vella possessió ramadera –existència de quadres i corrals-, disposava de l'aigua de la font de la Mata i en un vell pou, bé escàs en el massís del Garraf. La casa es documenta l'any 1641, habitada per Bernat Lluçà, i el 1684 el mas fou venut –juntament amb Campdàsens- a la

família Robert, la qual des d'aleshores és propietària de l'indret. Can Lluçà és a la ratlla de partió de l'antiga quadra de Campdàsens amb la segregada quadra de Garraf. No cal dir que és absoluta la manca d'indicis arqueològics del monestir.

Campdàsens

En sortir de can Lluçà, per camí encimentat s'aconseguia una collada d'on s'albira tota la plana de Campdàsens i l'horitzó marítim. A mitja baixada es feia dreuera pel damunt dels rasclers situats sota una línia d'alta tensió i es tornava al camí just quan s'acaba el ciment. El caseriu és a 242 m sobre el nivell del mar, en una dolina enlairada. Campdàsens fou el centre d'una antiga quadra, poblada ja en època ibero-romana. A la plana hi ha dues torres de defensa, la de planta quadrada d'aquest lloc i la de planta rodona de ca l'Amell. Damunt la costa queden les restes del "Castellot". Dels darrers ja en parlarem. La torre de Campdàsens té més de 10 m i un lleuger talús en la part baixa. Tot i que sigui de tradició romànica, la daten només a partir del segle XIII. L'agrupament inclou cases, capella (de l'any 1853), rectoria, quadres, cups, cisterna i terres a la plana "que no ha deixat mai de conrear-se en un lloc. . que és com un miracle enmig del paisatge muntanyós i abrupte del massís del Garraf".

La primera notícia d'aquest caseriu és de l'any 1067, en concedir Gombau Mir la custòdia d'Eramprunyà al seu cunyat Ramon Isimbert, fent-se esment del "castrum que dicunt Campo de Asinos". Ramon, fill d'Isimbert de Santa Oliva, nissaga que ocupà la sotscastlania d'aquell castell roquer durant dècades, ja estava vinculat a Eramprunyà l'any 1034. Després, el 1097, el seu fill Gombau Ramon de Santa Oliva testà el castell d'Eramprunyà i el "kastrium Campo de Asinos" al seu germà Guillem Ramon. D'aquest darrer es va publicar el seu testament el

1143, en el qual donà al seu fill Pere Guillem el "castrum de Campis de Asinis" i el lloc de Jafre. El 1154 el castell de Campdàsens era encomanat a Pere de Sitges, fet que representà la unió perpètua de castlani- es en un sol personatge. Dies després, al castell termenat de Campdàsens el rei li va segregat part del seu territori en dotar el monestir de Sant Vicenç amb les "comes de Campdàsens", i originà el futur terme del castell i quadra de Garraf. Finalment, Campdàsens esdevingué al segle XIV una quadra del terme del castell de Sitges, jurisdicció encara reconeguda al segle XVIII, que comprenia els masos de mas Quadrell, les Basses, Vallcarca, can Planes i les Àligues.

Pel que fa al castell de Campdàsens, té tres possibilitats d'ubicació, ja citades abans: la torre del poblat, la torre de ca l'Amell i el Castellot. Tot i que l'any 1891 un historiador sitgetà va dir que el "més notable que s'hi troba (a Campdàsens) són les despulles del castell", no indica quines vol dir. Si considerem torres de defensa les dues primeres, la tercera possibilitat podria tenir més versemblança a causa de la seva immillorable situació, vigilant de qualsevol escomesa vinguda del mar, ja que domina una bona part de la costa fins a Castelldefels. Tot i així, mentre no es tinguin més dades –siguin històriques o arqueològiques- no es podrà resoldre el veritable emplaçament del castell, com hem dit datat des del 1067 al segle XV, amb una referència plural l'any 1412: "Castells de Campdàsens" (?).

La nostra particular opinió és que no devia ser lluny del poblat i de la seva primitiva església existent al segle XIV, dedicada al sant Crist.

Ca l'Amell de la Muntanya

Ens hem desplaçat de Campdàsens a ca l'Amell passant pel darrere de can Fontanilles, també coneguda per casa Nova, indret on hi havia amagat un control de pas i, travessant un bonic bosquet, es feia cap una

altra vegada al camí principal, tocant a les restes d'una creu de ferro. Més avall, les pedreres de Vallcarca són a la dreta, mentre que a la part contrària s'assenta can Robert, també dita ca la Balbina, nom d'una masovera que hi visqué durant un temps. Can Robert, avui propietat de la fàbrica de ciment, fou la casa pairal del doctor Robert (1842-1902), alcalde de Barcelona l'any 1899. Dels Robert tenim dades de l'any 1329. Ca l'Amell, antigament conegut per mas Robert, fou adquirit per Joan Amell l'any 1686: "vendimus vobis. . mansum vocatum lo mas Robert, una cum quadam turri rotunda". L'indicatiu "de la Muntanya" es contraposa a l'existència de ca l'Amell del Pla, casa pairal situada a Sitges i seu de la nissaga.

Consta d'un caseriu compost de la vella masia, de portalada d'arc rodó i vestíbul amb arcada rodona medieval i de la casa senyorial del segle XIX. La torre, escapçada i amb teulat posterior, té l'entrada pel primer pis de la masia, com era costum en aquestes fortificacions. De carreus arrengrats, no es creu que sigui anterior al segle XIII, però hi ha qui diu que pot ésser del X. El cas és que a prop de la casa s'hi han trobat sepultures tardoromanes, ceràmica i una mola ibèrica, i s'ha descobert darrerament una vil·la romanorepublicana.

El monestir de Garraf

Ara toca parlar d'aquest desaparegut recinte religiós. Sant Vicenç de Campdàsens o de Pedrabona (1163-1184), de la mateixa manera que afirmem que no era ubicat al castell de Garraf, no podem assegurar que fos a can Lluçà. El dibuix de Credença de l'any 1586 i les distàncies que es donen al segle XIV el fan situar dalt la carena de la Coma-roja, davant de can Lluçà. A més de l'Era del Prior, ha quedat el topònim de la penya del Frare, aquesta no lluny de la masia, vers la riera, sota el camí de Garraf.

La primera notícia de Sant Vicenç és anterior a la donació reial de l'any 1163, és a dir, anterior al monestir. Efectivament, el 1159 el senyor d'Eramprunyà donà l'església de Sant Vicenç de Campdàsens i als habitants del lloc la "coma on era edificada la dita església". Cal aclarir que de les comes garrafenques d'aleshores ara en diem "fondos", nom reconegut i acceptat pel Diccionari de la Llengua Catalana. Els límits territorials d'aquesta donació són els mateixos que es citen en la cessió reial a l'orde monàstic de Sant Agustí. Tot i l'existència de l'església, el rei exigí als canonges agustinians la construcció d'una basílica o monestir. El canvi d'usufructuari de les terres es devia fer amb l'acceptació del senyor d'Eramprunyà, perquè el 1272 Guillem de Sant Martí continuava afavorint Sant Vicenç amb la donació de Campgràs. Val a dir que el 1167 també havia fet cessió de terres de Vallbona el que era sotscastlà, Pere de Santa Oliva. L'any 1298, el monestir va passar a dependre del bisbat de Barcelona i vers la meitat del segle XIV caigué en decadència a causa de l'aridesa i l'aïllament del lloc.

El 1413 el monestir fou suprimit i les seves possessions passaren a la Pia Almoïna de la catedral, senyora de Sitges. Deu anys més tard, el patronat reial sobre el monestir fou cedit als canonges de la col·legiata de Santa Anna. Abandonat, es va perdre el record de la situació de l'edifici, però documents de la Pia Almoïna del segle XVI, complementaris al mapa de Credença, han estat analitzats ara pel seu editor (J. BAUCCELLS) i interposades unes medicions que es donen sobre un mapa actual fan prendre cos que era situat en un serrat allunyat de la costa, no llunyà de l'Era del Prior, a la serra de Coma-roja, sens dubte lloc àrid i aïllat tota la vida, al contrari de can Lluçà, que sempre ha disposat de conreus.

*****

VALLCARCA

La fàbrica de ciment fou construïda el 1901-03 per la raó social Butsems i Fradera, fabricants de mosaics i de tubs de ciment de Barcelona, per aprofitar les característiques de la pedra del massís per fabricar ciment natural i calç hidràulica. Deu anys més tard, es va modernitzar per tal d'elaborar el ciment Pòrtland i es van substituir els primitius forns verticals per forns rotatius. L'any 1933, amb quatre forns d'aquest tipus assolí una producció de 213000 tones /any, xifra que la convertí en la primera cementera de l'estat espanyol. Per al transport del ciment es va construir un petit port industrial.

A l'entorn de la fàbrica es va construir una colònia per als obrers, amb església, camps d'esport i escola, actualment desapareguts. Fins fa pocs anys també hi havia un baixador de ferrocarril, avui desequipat per Renfe, que permetia sortir de Vallcarca per fer excursions pel Garraf.

Aquesta empresa va ser la primera d'una llarga llista d'agressions humanes a l'entorn natural del massís.

*****

ERMITA DE LA TRINITAT I CREU DE SANT ISIDRE

L'ermita de la Trinitat s'aixeca a 180 metres per damunt del mar, a l'extrem de la petita serra que acaba a la punta Ferrosa, al sud de Vallcarca. El santuari, refet en diverses èpoques, és documentat des del 1375. S'hi celebra un tradicional aplec el dilluns de Pasqua i el dia de la festa de la Trinitat.

Prop de l'ermita, al cim del puig Boronet (315 m) hi ha la Creu de Sant Isidre bastida a durant l'any 1955 gràcies a l'entusiasme d'una colla de sitgetans aplegats a l'Agrupació Muntanyenca de Sitges "A.Munt". La creu té uns vuit metres d'alçada i és situada sobre una base de tres gra-

ons; al capdamunt, en una estructura cònica, hi ha l'escut de l'Agrupació Muntanyenca de Sitges, una àliga que subjecta una corda, amb les muntanyes de Montserrat de fons, i l'escut de Sitges. Presideixen l'escultura les imatges d'un Sant Crist i de la Mare de Déu del Vinyet; en un lateral s'hi troben les figures de Sant Llorenç, la cova del qual es troba molt a prop del cim, de Sant Isidre, cim adjacent, i de Sant Bernat, patró dels excursionistes, i en el revers, hi ha tres sants d'especial predilecció sitgetana: Santa Tecla, Sant Bertomeu i Sant Sebastià.

*****

BIBLIOGRAFIA

- ** Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Volum 5. El Penedès i l'Anoia Fundació Enciclopèdia Catalana (1982)
- ** Barcelonès i el seu entorn. Mapa Comarcal de Catalunya. Escala 1:50.000 Institut Cartogràfic de Catalunya (2003).
- ** Hipermapa de Catalunya:
<http://www10.gencat.net/ptop/AppJava/cat/actuacions/territori/hipermapa.jsp>
- ** Topoguia del GR-92.FEEC- CS. (2004)
- ** Relat Complementari XLIV Marxa d'Orientació per Descripció. AE Talaia. (17/03/2002).
- ** Els camins de la Creu. Fulletó commemoratiu dels cinquanta anys de la construcció de la Creu de Sant Isidre. Sitges (2005).

Agustí Poch. Gener 2006

